

Peter Vonk
AWP

hoogheemraadschap
**Hollands
Noorderkwartier**

Datum
22 oktober 2020

Uw kenmerk
-

Contactpersoon
L. Boon

Dossinummer
HHNK/20000075

Registratienummer
20.0866809

Telefoonnummer
+31725827225

Onderwerp
Beantwoording schriftelijke vragen AWP en cat. Bedrijven over
rivierkreeften

Geachte heer Vonk,

Op 1 oktober jongstleden stelde u, mede namens de cat. Bedrijven, het college van dijkgraaf en hoogheemraden schriftelijke vragen over rivierkreeften (20.0858237). Met deze brief voorzien wij in de beantwoording van uw vragen. Op de volgende pagina's vindt u de vragen, gevolgd door een reactie.

Met vriendelijke groet,

namens het college van dijkgraaf en hoogheemraden,

de secretaris,

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'M.J. Kuipers', written over a horizontal line.

M.J. Kuipers

de dijkgraaf,

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'drs. L.H.M. Kohsiek', written over a horizontal line.

drs. L.H.M. Kohsiek

Datum
15-10-2020

Vraag: De rode rivierkreeft vormt een plaag die zich gestaag uitbreidt over Nederland. Bij de waterschappen Rijnland en Rivierenland is al uitgebreid onderzoek gedaan. Ook de STOWA is bezig met onderzoeken, maar er is nog geen panklare oplossing.

Inmiddels hebben de gemeenten aan de bel getrokken bij LNV, omdat de situatie onhoudbaar begint te worden. Hoogheemraadschap Delfland zet de aanval in (zie: <https://www.ad.nl/westland/delfland-zet-aanval-in-op-vraatzuchtige-rivierkreeft~a419ce72/?fbclid=IwAR06q54yOOtjt8o-PKnJCOgNfcU5vnwqWck0LpzruxrqQwrJkDxe9ueA8a8>). We vinden dat er ook in ons eigen waterschap een Aanvalsplan Rivierkreeft moet komen.

In vervolg op uw beantwoording van vragen over exoten, 11 mei 2020 nummer 20.0090850, hebben wij de volgende vragen:

1. Bent u bekend met de motie van de VNG gesteund door 98% van de 355 gemeenten in Nederland? Bent u met ons van mening dat de aanpak van rivierkreeften in ons waterschap om een heldere regie vraagt tussen alle betrokken partijen? Ziet u vanuit onze rol als 'bevoegd gezag' voor de (ecologische) waterkwaliteit ook dat het onze taak is om in het gebied van ons eigen waterschap het voortouw te nemen om gemeenten en provincies bij elkaar te brengen?

Antwoord: Ja, wij zijn bekend met de motie.

Wij zijn met u van mening dat aanpak van de rivierkreeften een heldere regie vraagt tussen alle betrokken partijen. Juridisch gezien is onze rol als waterbeheerder gering, ook al zijn wij bevoegd gezag voor de (ecologische) waterkwaliteit. De problematiek van de Amerikaanse rivierkreeften wordt geregeld via de Europese exotenverordening en de verantwoordelijkheid ligt in dit geval bij het ministerie van LNV. Wij zijn echter wel probleemhouder en worden in toenemende mate aangesproken op de situatie. Wij waken ervoor om zonder handelingsbevoegdheid in de probleemoplossing te schieten.

Dat wil echter niet zeggen dat wij achterover leunen. De problematiek heeft onze volle aandacht en wij zetten ons volop in om het ministerie van LNV te activeren. Dit doen wij samen met andere waterschappen en de Unie van Waterschappen. Wij menen dat het belangrijk is dat LNV een actieve rol oppakt en een landelijke aanpak uitwerkt, inclusief financieringsvoorstel. Als het ministerie van LNV de waterschappen een rol geeft in de bestrijding van Amerikaanse rivierkreeft, zullen wij deze handschoen van harte op pakken, er vanuit gaande dat er boter bij de kreeft wordt geserveerd. Kortom, ons aanvalsplan houdt in dat wij het ministerie van LNV oproepen om in actie te komen, in samenwerking met de Unie van Waterschappen.

2. Kan u aangeven hoe de situatie is met betrekking tot de aantallen rivierkreeft in ons eigen waterschap? Heeft u daar ook cijfers over? Bent u het met ons eens dat er lokaal van een plaag kan worden gesproken? Bent u het met ons eens dat de grote aantallen rivierkreeft een negatief effect hebben op de biodiversiteit van de waternatuur en dus ook op het behalen van de KRW-doelscores? En bent u bekend met het feit dat veel inwoners van ons waterschap overlast ervaren door rivierkreeftjes? Kan u daar voorbeelden van geven?

Antwoord: Bijgevoegd treft u de verspreidingskaarten voor de Amerikaanse rivierkreeften in ons beheergebied. Deze geven de situatie van mei 2019 aan en bevatten dus niet de meest actuele gegevens. In mei 2021 wordt een update verwacht.

Datum
15-10-2020

Er zijn drie soorten Amerikaanse rivierkreeften in ons gebied:

- *De gevlekte Amerikaanse rivierkreeft is hier het langst en heeft zich het meest door Nederland verspreid. Vermoedelijk is deze soort via Duitsland opgerukt.*
- *De rode Amerikaanse rivierkreeft is de meest zichtbare soort en ook de grootste graver. Omdat de kreeften zo zichtbaar zijn en mensen er van schrikken worden zij al snel als overlast ervaren. Zeker in Waterland is de Rode Amerikaanse rivierkreeft veelvuldig aanwezig. In vergelijking met Zuid-Holland zijn er bij ons nog weinig waarnemingen.*
- *Tot slot is er een geïsoleerde populatie van de geknobbelde Amerikaanse rivierkreeft bekend in Langedijk. Deze is vermoedelijk ontsnapt of losgelaten door mensen die het aquarium te vol vonden worden.*

De Amerikaanse rivierkreeften zijn een potentieel gevaar. In andere delen van Nederland zijn waarnemingen van plantenrijke sloten die veranderd zijn in een waterwoestijn als gevolg van vraat door kreeften. De situatie in ons gebied is rustig in vergelijking met de situatie bij Rijnland en Delfland. In Hollands Noorderkwartier is nog geen relatie gelegd tussen slechte(re) KRW scores en kreeften. Bij ons is vooral de achtergrondbelasting gekoppeld aan het niet halen van doelen. Onze beheerders hebben nog geen alarmerende ervaringen met grote aantallen kreeften bij bagger- of maaiwerkzaamheden.

Gegevens uit ons meldingssysteem geven aan dat er relatief weinig klachten over Amerikaanse rivierkreeften binnenkomen (10 meldingen in 2018, 8 meldingen in 2019 en tot nu toe 5 meldingen in 2020). Ook de aard van de meldingen is niet alarmerend. Meldingen variëren van "ik heb een rivierkreeft in mijn tuin gezien" tot persvragen.

Langedijk

Uitzondering is Langedijk. Hier wordt overlast ervaren en staan de Amerikaanse rivierkreeften zowel bestuurlijk als publicitair op de agenda. Er is meer onderzoek nodig om te weten of er lokaal van een plaag gesproken kan worden. Het is wenselijk om op basis van een goede probleemanalyse samen met de gemeente en andere actoren de ernst van de situatie in te schatten en oplossingen te zoeken. Dit vanuit een heldere rolopvatting, waarbij wij ons opstellen als waterbeheerder en waarbij wij LNV zullen verzoeken deel te nemen vanuit hun verantwoordelijkheid voor de Amerikaanse Rivierkreeften.

3. **Bent u bekend met de recente onderzoeken van Rijnland en Rivierenland? En bent u bekend met de onderzoeken van de STOWA over de rivierkreeft? Uit alle onderzoeken is gebleken dat er géén panklare oplossing voor het beheersen van het aantal rivierkreeftjes bestaat. Deelt u de conclusie dat – vooralsnog – intensief wegvangen van rivierkreeften het enige handelingsperspectief is?**

Antwoord: Wij zijn bekend met de recente onderzoeken en delen de conclusie dat er geen panklare oplossing is. Daar waar de kreeften tot ernstige overlast of aantasting van de waterkwaliteit leiden, is ingrijpen wenselijk. Het grootschalig wegvangen is daarbij vooralsnog de enige optie, al staat op voorhand niet vast dat dit effectief is. Er zijn hoge kosten mee gemoeid en vanuit het Rijk worden beperkingen gesteld aan de gebruikte vistuigen. Bijvangst van andere beschermde soorten of soorten die zijn voorbehouden aan de beroepsvisserij (m.n. aal) wordt niet toegestaan. Preventieve monitoring van plekken waar nog geen kreeften worden aangetroffen is een optie om vervolgens de bestrijding ter hand te nemen. Bij lage aantallen is dit echter zoeken naar een speld in een hooiberg.

Datum
15-10-2020

4. Ziet u mogelijkheden om de beheersing van de aantallen rivierkreeft door de dienst Muskusrattenbeheer te laten oppakken? Of ziet u meer in een samenwerking met beroepsvissers en sportvissers? Kunt u uw antwoord toelichten op basis van recente informatie?

Antwoord: Hierin is vooralsnog geen keuze gemaakt. Momenteel hebben alleen beroepsvissers de bevoegdheid om op rivierkreeften te vissen, vanuit landelijke regelgeving (LNV).

Muskusrattenbestrijders kunnen enkel rivierkreeften bevissen, wanneer het ministerie van LNV hiertoe de bevoegdheden voor waterschappen verruimt. Dat is vooralsnog niet het geval. Dit onderstreept de noodzaak om ons te richten op activering van LNV.

Wanneer muskusrattenbestrijders tevens worden ingezet voor bestrijding van rivierkreeften, zal hier een kostenplaatje aan hangen (landelijk is 100 a 150 FTE extra nodig). Er zijn in ons beheergebied enkele beroepsvissers die een aardige bijverdienste hebben aan de handel in kreeften en krabben. Het effect op de populaties is vooralsnog gering en kan zelfs contraproductief zijn. Door volwassen dieren weg te vangen wordt de populatie gestimuleerd om zich sneller voort te planten.

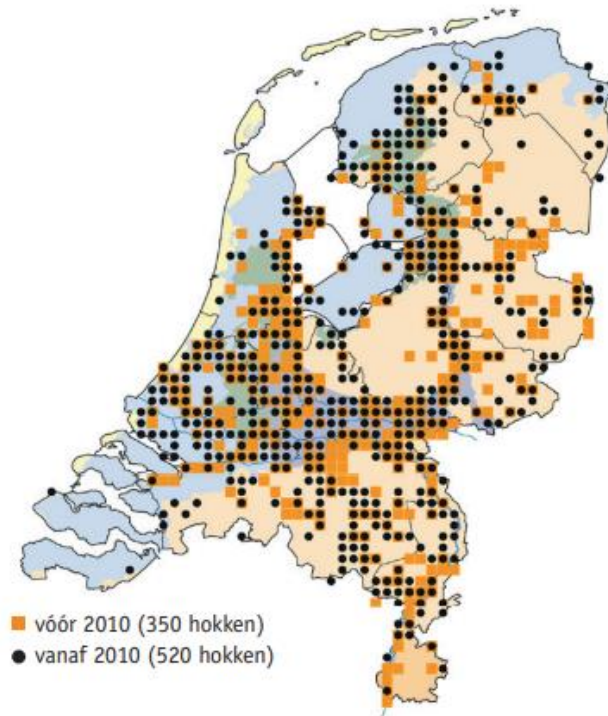
De sportvisserij is op dit moment niet bevoegd om op rivierkreeften te vissen. Wij zijn van mening dat het ook in de toekomst niet wenselijk is om dit toe te staan. Het klinkt bijzonder sympathiek om kinderen op kreeften te laten vissen (Langedijk), maar het vangen van rivierkreeften met 'kleine vistuigen' werkt de verspreiding in de hand, vanwege de vele eitjes onder de vrouwtjeskreeften. Ga vooral niet slepen met de kreeften is ons advies!

Datum
15-10-2020

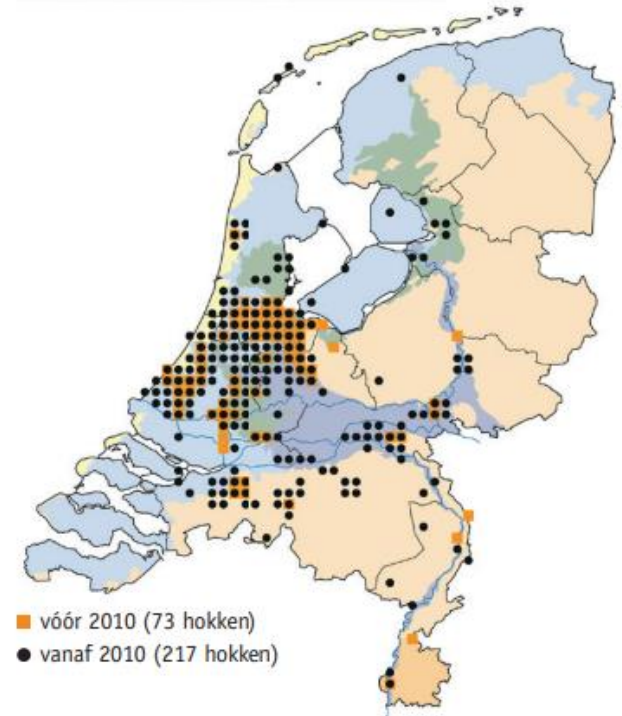
Bijlage 1

Verspreidingskaarten van drie soorten Amerikaanse rivierkreeften, bron Stichting EIS @2019

Gevlekte Amerikaanse rivierkreeft
Faxonius limosus

Rode Amerikaanse rivierkreeft
Procambarus clarkii

Geknobbelde Amerikaanse rivierkreeft
Faxonius virilis

